

APEL DE SOLIDARIZARE PENTRU INDEPENDENȚA JUDECĂTORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției” promovează și apără, încă de la înființarea sa, din anul 2019 și până în prezent, independența judecătorilor și valorile statului de drept.

În acest context vă informăm că, la 30 mai 2022 și la 08 noiembrie 2022, președintele Republicii Moldova, Maia Sandu a emis două scrisori de refuz privind reconfirmarea a 24 de judecători, care anterior activau în justiție timp de 5 ani și conform vechilor prevederi constituționale urmau să fie reconfirmați în funcție, până la împlinirea vârstei de 65 de ani, de către Președintele țării, inclusiv judecătorul Victoria Sanduța, Președintele Asociației Judecătorilor „Vocea Justiției”, precum și membrii asociației: judecătorii Lorina Ciubotaru și Lucia Bagrin.

Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției”, a susținut mereu ferm și activ necesitatea reformării sistemului judiciar, dar a criticat căile și instrumentele de reformare, alese de legislativ (Parlament) și executiv (Guvern și Președinție), indicând riscurile crescute de subminare a independenței justiției și riscurile de a admite amestecul în înfăptuirea justiției, riscuri care s-ar solda cu înrăutățirea situației din justiție, și așa precară.

În aceste două cazuri repetitive (două scrisori de refuz în privința a 13 judecători, și respectiv 11 judecători), atragem atenția asupra faptului că printr-un act prezidențial au fost respinși mai mulți judecători și nu există o motivație pentru fiecare judecător în parte, în multe cazuri folosindu-se sintagma: ”în urma verificării declarațiilor de avere, s-au constatat discrepanțe între veniturile și cheltuielile declarate de aceștia”, nefiind indicată nici o dovadă sau o trimitere la actele care stau la baza acestei concluzii, așa cum prevede legea aplicabilă.

Asociația Judecătorilor ”Vocea Justiției” reiterează că previzibilitatea legii înseamnă faptul că, de la bun început, judecătorii trebuie să aibă încrederea că vor fi eliberați din funcție doar dacă nu fac față rigorilor impuse de profesie și că decizia de eliberare din funcție se va lua cu respectarea legii materiale și a procedurilor legale și că nu vor fi destituiți doar pentru că critică modalitățile și instrumentele promovate de politicieni în ceea ce privește justiția.

Semnalul transmis de puterea executivă este unul care ridică serioase semne de întrebare cu privire la intențiile real urmărite, astfel încât și în rândul societății, s-a atestat o serioasă nedumerire cu privire la mesajul echivoc și lipsit de transparență venit de la președinție. În condițiile în care la 1 aprilie 2022 a intervenit modificarea art. 116 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, care a exclus termenul de „probă a judecătorilor” de 5 ani, pentru care au fost numiți inițial, iar motivul principal de a exclude acest termen a fost constatarea într-o serie de rapoarte și expertize ale organismelor internaționale, inclusiv Comisia de la Veneția, că această „perioadă de probă” subminează independența justiției și este un filtru politic pentru noii judecători, nu este clar de ce Președintele Republicii Moldova a continuat practica vicioasă anterioară.

ASOCIAȚIA JUDECĂTORILOR ”VOCEA JUSTIȚIEI”

Astfel, Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției” face apel la întreaga comunitate națională și internațională să dea dovadă de solidaritate în acest caz revoltător de atac la independența justiției, altfel nu poate exista stat de drept fără o justiție independentă.

Din păcate, actualul Consiliu Superior al Magistraturii nu este funcțional și nu există posibilitatea ca judecătorii să realegă noi membri în CSM, în condițiile în care legile justiției se modifică foarte repede, iar Adunarea Generală a Judecătorilor pentru re alegerea constituțională a Consiliului Superior al Magistraturii este imposibilă din cauza evaluării continue a candidaților pentru funcția de membru CSM de către o Comisie Pre-vetting, în această comisie nefiind inclus nici un membru al sistemului judiciar al Republicii Moldova, doar persoane propuse de politic. În prezent, potrivit Constituției, Consiliul Superior al Magistraturii urmează să fie compus din 12 membri, 6 aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor din rândul judecătorilor și 6 numiți de Parlament,.

În Republica Moldova există două asociații profesionale ale judecătorilor: Asociația Judecătorilor din Moldova (AJM) și Asociația Judecătorilor ”Vocea Justiției”. AJM, la moment nu are un președinte, iar președintele interimar al acestei asociații, la fel, face parte din judecătorii respinși.

Prin acest demers al Asociației noastre față de comunitatea internațională, dorim să evidențiem existența unei probleme sistemice, de natură să pună sub semnul întrebării însăși independența justiției în Republica Moldova. De asemenea, Comisia de la Veneția a recomandat cu fermitate „numirea permanentă a judecătorilor până la pensionare, fără a include perioadele de probă, cum ar fi perioada de 5 ani”.

Este regretabil că, în lipsa unui refuz motivat al Președintelui Republicii Moldova, bazat pe argumente și probe incontestabile formulate cu privire la fiecare dintre aceștia, 24 de judecători în cauză, la această etapă, nu au fost numiți până la atingerea vârstei de 65 de ani.

Reiterăm că gândirea critică și integritatea sunt competențe pe care judecătorul trebuie să și le dezvolte până la nivelul la care, prin ele, să poată susține independența sistemului de drept; de aceea sunt recunoscute ca valori pe care judecătorul trebuie să le dovedească nemijlocit, direct și continuu pe întreg parcursul carierei profesionale. Independența nu poate fi privită ca un privilegiu al judecătorului, ci ca o obligație fundamentală a celui ce ocupă această funcție de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale. De aceea, independența judecătorului trebuie înțeleasă doar în legătura cu responsabilitatea acestuia pentru calitatea activității sale profesionale în fața cetățenilor și ca un drept al cetățenilor la o justiție independentă.

De aceea, facem apel la comunitatea internațională să manifeste solidaritate în sprijinul și apărarea independenței judecătorilor din Republica Moldova. Acest apel va fi transmis Comisiei de la Veneția, Consiliului European, Asociației Internaționale a Judecătorilor, Asociației Magistratilor Europeni, precum și Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare și Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni.